

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 85/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Petra Molnára a sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Hlaváčovou, Farská 12, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 3 Tp 2/2019 z 24. januára 2019 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 Tpo 10/2019 zo 14. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Tp 2/2019 z 24. januára 2019 (ďalej aj „namietané uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tpo 10/2019 zo 14. februára 2019 (ďalej aj „namietané uznesenie krajského súdu“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako naliehavá vec patriaca do rozhodovacej pôsobnosti senátu, rozhodnutie o ktorej neznesie odklad, v súlade s čl. II bodom 7 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce schváleného na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu konanom 13. februára 2019 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovéj nad rámec stanoveného rozsahu nápadu vecí.

Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená.

V súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce pracuje druhý senát ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu), Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

Vzhľadom na uvedené senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Západ ČVS: PPZ-914/NKA-FP-ZA-2018 zo 16. októbra 2018 bolo podľa § 206 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sťažovateľovi vznesené obvinenie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona v časti dokonaný a v časti v štádiu pokusu podľa § 14 Trestného zákona. Na základe návrhu Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. Kv/55/18/4400 zo 17. októbra 2018 bol sťažovateľ uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 130/2018 z 19. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie o vzatí do väzby“) vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku. Väzba začala plynúť 16. októbra 2018. Zároveň okresný súd rozhodol tak, že väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

Proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby podal sťažovateľ sťažnosť z 25. októbra 2018, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1 Tpo 84/2018-174 zo 14. novembra 2018 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol.

4. Sťažovateľ žiadosťou z 19. decembra 2018 požiadal o preskúmanie dôvodov väzby a o prepustenie z väzby na slobodu, avšak jeho žiadosti krajská prokuratúra nevyhovela, preto o nej rozhodoval a rozhodol okresný súd 24. januára 2019 namietaným uznesením tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol. Zároveň okresný súd rozhodol tak, že väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

Aj proti tomuto rozhodnutiu sa sťažovateľ bránil podaním sťažnosti z 25. januára 2019, o ktorej rozhodol krajský súd 14. februára 2019 namietaným uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

5. Ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta, že okresný súd a krajský súd vydaním namietaných uznesení zasiahli do jeho základného práva na osobnú slobodu, práva na slobodu a bezpečnosť a práva na obhajobu. Porušenie

označených práv vidí sťažovateľ predovšetkým v tom, že vyšetrovateľ v prípravnom konaní konal podľa jeho názoru nezákonne, keď realizoval výsluchy spoluobvinených súbežne, a sťažovateľ tak nemal možnosť osobne alebo prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zúčastniť sa úkonov trestného konania. V tejto súvislosti sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol:

„... dňa 17.10.2018 prebiehali ďalšie procesné úkony z môjho pohľadu ako aj pohľadu obhajoby nezákonným spôsobom, pretože jednak Ja - obvinený i moja obhajkyňa sme mali obmedzenú možnosť plnohodnotne využiť právo na obhajobu, čo sme okamžite v ten deň, ako tieto úkony prebiehali, aj namietali...

Zarážajúce je, že aj napriek nespochybniteľnému právu obvinených zúčastniť na výsluchu spoluobvinených a právu klásť im otázky, vyšetrovateľ pokračoval v týchto výsluchoch obv. Kurica i obv. Poláka súbežne. Na toto hrubé porušenie práv obvinených bol vyšetrovateľ upozornený obhajcami v rámci výsluchu obvineného Kurica, čo je zaprotokolované v predmetnej zápisnici...

Postupom vyšetrovateľa mi bolo reálne zabránené osobne alebo prostredníctvom mojej obhajkyne osobne zasiahnuť do priebehu vyšetrovania formou ukladania otázok obvineným a tak v rámci rovnosti zbraní aj prípadne zabrániť môjmu väzobnému stíhaniu, resp. zoslabiť obvinenie voči mojej osobe. Dozorujúci prokurátor sa vysporiadal s námietkami mojej obhajkyne, ako aj ostatných obhajcov voči postupu vyšetrovateľa len čiastočne, keď uznal, že vyšetrovateľ postupoval nesprávne, ak neumožnil mojej obhajkyňi nahliadnuť do spisu, no s postupom vyšetrovateľa, ktorým mi boli odňaté práva byť pri výsluchu obvinených, sa dozorujúci prokurátor nevysporiadal vôbec...

Zrejme na pokyn prokurátora vyšetrovateľ po neustálych námietkach obhajoby následne potom zopakoval výsluchy spoluobvinených, avšak už v čase výkonu väzby v jednotlivých ústavoch, čo považujem za absolútne nepostačujúce, keďže už v prvotných úkonoch boli porušené moje práva na plnohodnotnú obhajobu tak, ako som to vyššie uviedol, t.j. v tom čase som mohol mojej väzbe reálne zabrániť...“

6. Sťažovateľ zastáva názor, že jeho „väzobné stíhanie... je založené na závažnom porušení práva na obhajobu a na dôvodoch, ktoré majú paušálnu a všeobecnú povahu“, a je presvedčený, že „... obom rozhodnutiam chýba presvedčivosť i zákonnosť, a tým pádom aj

udržateľnosť pred základnými ústavnými princípmi.“. Podľa sťažovateľa „... je zrejmé, ako paušálne, automaticky a bez starostlivého posúdenia vecí a individuálnych okolností (i namietaného porušenia práva na obhajobu) okresný i odvolací súd k väzobnému rozhodnutiu pristúpil. Moje vzatie do väzby a jej trvanie nebolo založené na dostatočných dôvodoch uvádzaných vo väzobných rozhodnutiach oboch súdov. Na základe týchto vágnych rozhodnutí som bol zbavený osobnej slobody. Obe rozhodnutia považujem za arbitrárne a nepreskúmateľné.“.

7. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 od.3 písm. b) a písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 3Tp/2/2019 zo dňa 24.01.2019 porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 od.3 písm. b) a písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn. 1Tpo/10/2019 zo dňa 14.02.2019 porušené bolo.

3. Uznesenie Okresného súdu Nitra sp. zn. 3Tp/2/2019 zo dňa 24.01.2019 a Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 1Tpo/10/2019 zo dňa 14.02.2019 sa zrušujú.

4. [REDAKOVANÉ], nar... sa prepúšťa z väzby ihneď na slobodu.

5. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov konania, ktoré je povinný Okresný súd v Nitre spolu s Krajským súdom v Nitre spoločne a nerozdielne uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa a to do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný

súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

14. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť osobnej slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

15. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

16. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

17. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;
- b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;
- c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody s cieľom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné s cieľom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;
- d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely predvedenia pred príslušný súdny orgán;
- e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

18. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

19. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

III.

20. Predmetom ústavnej sťažnosti, ako to vyplýva z jej petitu, je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru namietaným uznesením okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, a namietaným uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol ako nedôvodnú sťažnosť sťažovateľa proti namietanému uzneseniu okresného súdu.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 50 ods. 3 ústavy, práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 2/2019 z 24. januára 2019

21. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 149/04, I. ÚS 320/2011).

22. Vychádzajúc zo svojej judikatúry, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 Tp 2/2019 z 24. januára 2019 konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil. Ochranu jeho základným právam zaručeným ústavou a právam zaručeným dohovorom bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného

súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti označenému prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 50 ods. 3 ústavy, práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 10/2019 zo 14. februára 2019

23. Námietka porušenia základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru smeruje proti namietanému uzneseniu krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa uplatnenú proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a súčasne mu nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

24. Túto časť ústavnej sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

25. V rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd opakovane uvádza, že v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý garantuje základné právo na osobnú slobodu, je obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu kontrolu väzby, teda právo iniciovať konanie, v ktorom by konajúci súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil jeho prepustenie, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť

prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom ustanovených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy pritom zodpovedá právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

26. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry ďalej zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). „Požiadavka, aby vzhľadom na všetky okolnosti prípadu trvanie väzby neprekročilo nevyhnutnú dobu, vyžaduje preveriť nielen existenciu a relevantnosť dôvodov väzby, ale aj doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní. Právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.“ (I. ÚS 34/04).

27. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04). Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia krajského súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo/nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa

(prezentovanou v uplatnenej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

28. Ústavný súd v tejto súvislosti ďalej považuje za potrebné uviesť, že mu ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany ústavnosti neprislúcha, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval, či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa alebo akéhokoľvek iného obvineného. To prislúcha zásadne všeobecným súdom. Rovnako tak pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, III. ÚS 324/2016).

29. Z uvedených hľadísk ústavný súd pristúpil k preskúmaniu opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa proti namietanému uzneseniu krajského súdu.

30. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia namietaného uznesenia uviedol (s. 3 až 6):

«Od posledného väzobného rozhodnutia tunajšieho súdu, ktorým zamietol sťažnosť obvineného proti uzneseniu súdu I. stupňa o vzatí obvineného do väzby (zo 14.11.2018) plynule prebieha rozsiahle vyšetrovanie posudzovanej trestnej činnosti.

Vo vzťahu k dôvodnosti trestného stíhania obvineného, nedošlo k zásadnému dôkaznému zvratu, ktorý by bol v jeho prospech a spochybňoval by dôvodnosť jeho trestného stíhania pre trestnú činnosť vymedzenú v uznesení o vznesení obvinenia. Napokon ani sťažovateľ okrem výpovede spoluobvineného [REDAKOVANÉ] z 28.11.2018, aj to len k okolnosti, ktorá u neho založila dôvod tzv. kolíznej väzby, žiadne konkrétne dôkazy svedčiacie o takomto dôkaznom zvrate v jeho prospech neuviedol...

Aj v aktuálnom štádiu trestného konania nestratili opodstatnenosť závery už konštatované v rozhodnutiach (súdu I. stupňa i nadriadeného), ktorými bol vo svojej nadväznosti obvinený [REDAKOVANÉ] vzatý do väzby tak vo vzťahu k dôvodom kolíznej i preventívnej väzby...

Konkrétne dôvody preventívnej väzby tak majú naďalej svoj podklad v okolnostiach, povahe a závažnosti inkriminovanej trestnej činnosti, charakterizovanej opakovaným protiprávnym konaním (v prípade dokumentovaných 4 čiastkových útokoch pokračovacieho trestného činu v období od mája do septembra 2018)...

Dôvodné podozrenie z posudzovanej majetkovej trestnej činnosti, ktorá je však charakterizovaná vôľou páchať trestnú činnosť dlhodobo a opakovane (nie len náhodne a jednorazovo) nedáva podklad pre iný záver než ten, že dôvod preventívnej väzby u obvineného [REDAKOVANÉ] existuje.

Dôvod kolúznei väzby obvineného [REDAKOVANÉ] už pri vzatí do väzby mal svoj podklad vo výpoved' obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý vo výpovedi zo 17.10.2018 (okrem iného) uviedol: „Čo sa týka tohto celého, ja som komunikoval len s [REDAKOVANÉ]. On ale bol v kontakte s [REDAKOVANÉ]. Toho [REDAKOVANÉ] som nepoznal ani som ho nevidel... On bol taký ako keby šéf... [REDAKOVANÉ] hovoril, že keď niečo ceknem, ak by sa niečo stalo, tak ma dá [REDAKOVANÉ] dole. Hovoril mi, že [REDAKOVANÉ] má za sebou už nejaké vraždy, tak mám byť opatrný. To mi hovoril pre prípad, keby sa to prevalilo alebo keby som na výsluchu niekde na polícii, tak nemám hovoriť nič...“

K uvedenému obvinený [REDAKOVANÉ] v rámci výpovede z 28.11.2018, ktorej zohľadnenia sa sťažovateľ domáha, hneď v úvode sám spontánne uviedol: „ V prvom rade by som chcel reagovať na výpoved' pána [REDAKOVANÉ]. Nikdy som mu nehovoril, že pán [REDAKOVANÉ] je mafián a má za sebou vraždy, ani som mu nepovedal takým štýlom, ako to uviedol vo svojej výpovedi, „že keď cekneš, tak [REDAKOVANÉ] ťa dá dole“, ale iba som pretlmočil rozhovor medzi mnou a pánom [REDAKOVANÉ], kde som mu povedal, že mi naznačil, že aby bol umlčaný nadobro, na čo som mu argumentoval, že je v pohode /pán [REDAKOVANÉ]/, že nič také sa robiť nebude...“.

Odhládnuv od toho, že nie je zrejmý motív obvineného [REDAKOVANÉ] v tejto okolnosti uvádzať nepravdu, dokonca i obvinený [REDAKOVANÉ], hoci nepotvrdil v danej časti doslovný obsah výpovede obvineného [REDAKOVANÉ], potvrdil to, že mu tlmočil rozhovor s obvineným Abaffym, ktorý svojim obsahom výhražný bol.

Ide o dostatočne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce záver, že obvinený [REDAKOVANÉ] má sklony k ovplyvňovaniu iných osôb (či už spoluobvinených alebo svedkov) v ich prípadných výpovediach v danej veci a tým k mareniu účelu trestného konania.

Za týchto okolností, odhliadnuc od výnimočnosti aplikácie inštitútov náhrady väzby u obvinených pre obzvlášť závažný zločin, nadriadený súd v zhode s napadnutým uznesením dospel k záveru, že náhrada väzby u posudzovaného obvineného dohľadom probačným a mediačným úradníkom nepredstavuje efektívny právny nástroj pre eliminovanie hrozby konania tohto obvineného na slobode spôsobom predpokladaným v § 71 odsek 1 písmeno b/, c/ Trestného poriadku.

Nadriadený súd nezistil v procesnom postupe súdu I. stupňa ani v jeho záveroch k posúdeniu podmienok väzby u obvineného také pochybenia, pre ktoré by dôvody priameho výkonu väzby na obvinenom z pohľadu zákonnosti neobstáli.»

31. Ústavný súd konštatuje, že právne závery krajského súdu opierajúce sa o aplikáciu relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami a že tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia na relevantné otázky formulované sťažovateľom v uplatnenej sťažnosti poskytol zrozumiteľnú a náležitú odpoveď.

32. Obsah odôvodnenia uznesenia krajského súdu tak svedčí o opaku sťažovateľových tvrdení, a teda o tom, že sa krajský súd posúdením dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa náležite zaoberal a s námietkami sťažovateľa predostretými v podanej sťažnosti (a následne aj v ústavnej sťažnosti) aj primerane vysporiadal.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu v namietanom uznesení nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného uznesenia.

33. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia krajského súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by namietané uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

34. Ako už ústavný súd uviedol, pre nedostatok ústavnej a zákonnej právomoci mu neprislúcha skúmať danosť zákonných dôvodov trvania väzby u sťažovateľa ani dopĺňať, rozvíjať či inak „vylepšovať“ odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu. Úlohou ústavného súdu je iba posúdiť ústavnú konformitu takéhoto rozhodnutia. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že namietané uznesenie krajského súdu spĺňa zákonné požiadavky na odôvodnenie uznesenia [§ 176 ods. 2 v spojení s § 79 ods. 3 a § 71 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku] a podľa ústavného súdu je z hľadiska individualizácie konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvod trvania väzby sťažovateľa aj s ohľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu ústavne konformné a akceptovateľné.

35. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že ústavnou sťažnosťou namietané uznesenie krajského súdu je ústavne udržateľné, nevykazuje znaky svojvôle či arbitrárnosti, a preto v príčinnej súvislosti s ním nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, v nadväznosti na čo ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

36. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa porušenia základného práva sťažovateľa na obhajobu vyjadreného v čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ústavný súd už opakovane judikoval, že tento sa zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe (napr. II. ÚS 15/05). Pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, prípadne čl. 5 dohovoru, a v prípade zistenia porušenia práva vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy alebo čl. 5 dohovoru, nie prostredníctvom sťažovateľom označeného čl. 50 ods. 3 ústavy (obdobne napr. I. ÚS 125/2015, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 600/2014, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04).

37. Nadväzujúc na už uvedené, ústavný súd poukazuje na to, že pri skúmaní postupov všeobecných súdov rozhodujúcich o zákonnosti väzby nie je jeho úlohou, aby posudzoval smer vedenia vyšetrovania alebo aby sa zaoberal vhodnosťou

a opodstatnenosťou získavaných dôkazov, ktoré podľa názoru orgánov činných v trestnom konaní a následne aj všeobecných súdov sú významným prostriedkom na odôvodnenie ďalšieho trvania väzby sťažovateľa. Úloha ústavného súdu spočíva v zistení, či skutkové a právne závery všeobecných súdov obstoja z hľadiska dodržania záruk podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru. Pritom je podstatné, aby tieto závery boli dostatočne odôvodnené, teda aby boli preukázané zistenými skutkovými okolnosťami, aby ich dôvodnosť vychádzala z relevantnej právnej normy a aby ako celok pôsobili presvedčivo.

38. Ústavný súd zároveň poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy konania pred ústavným súdom, z ktorej vyplýva, že trestné konanie od svojho začiatku až do jeho konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, I. ÚS 314/09, IV. ÚS 166/2010). Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú teda vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem, akou Trestný poriadok nepochybne je. Navyše, je nutné skonštatovať, že aj samotné vyšetrowanie v predmetnej trestnej veci nie je skončené a postavenie sťažovateľa ako strany trestného konania mu už v rámci prípravného konania dáva postavenie a tomu korešpondujúcu plnú potenciú aktívne zasahovať do objasňovania skutkovo relevantných okolností a skutočností kladených mu za vinu. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti náleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení, teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému/obžalovanému Trestný poriadok poskytuje (III. ÚS 75/05, III. ÚS 109/05, II. ÚS 294/06).

39. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti považoval za zjavne neopodstatnenú z dôvodu neexistencie vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označenými právami a namietaným uznesením krajského súdu, a preto ju po jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

40. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že ak sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti namieta aj uznesenie okresného súdu o vzatí do väzby z 19. októbra 2018 v spojení s rozhodnutím krajského súdu o zamietnutí sťažnosti proti tomuto uzneseniu zo 14. novembra 2018, je jeho ústavná sťažnosť celkom zjavne oneskorená vzhľadom na to, že ústavnú sťažnosť je možné podať v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu (§ 124 prvá veta zákona o ústavnom súde).

41. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2019